

लंडन - भाग 2

राणी बोडसियाने केलेल्या हल्ल्यानंतर लंडन पुरते बेचिराख झाले.पण लंडन होतं रोमन लोकांचं व्यापारी केंद्र. तिथून आर्थिक व्यवहार होतील अश्याच व्यवस्था होत्या. रोमन हुशार खरे. वास्तुकला,शिल्पकला इत्यादी गोष्टी ग्रीक संस्कृतीकडून त्यांनी उचलल्या. पण त्यात अनेक कलात्मक बदल त्यांनी केले आणि स्वतःची एक नवी शैली निर्माण केली. ग्रीक कला त्यांनी आणखी श्रीमंत केली. पुढे जिथे जिथे म्हणून रोमन सत्ता आली तिथे या कलात्मकतेचा आविष्कार पहायला मिळतो . राणीच्या हल्ल्यानंतर रोमन लोकांना लंडनला संरक्षक भिंत बांधायची गरज वाटू लागली. त्याप्रमाणे एका बाजूला टेम्स नदी ठेवून शहराला एक चौरस मैलाची संरक्षक भिंत घालण्यात आली. टेहळणी बुरुज आले. सैनिकांचा पहारा बसला. पुढची काही शतके या भिंतीच्या आतल्या शहरातून जगाशी व्यवहार होत राहिले. हिच ती 'सिटी ऑफ लंडन'.आजही या भिंतीचा काही भाग सिटीमध्ये दिसतो.

या दरम्यान एकीकडे चौथ्या शतकात ख्रिश्चन धर्माचा उदय होत होता.इतकी वर्षे धर्म म्हणून कायद्याने त्याला मान्यता नव्हती. त्याकरता खुप मोठी चळवळ युरोपभर चालू होती. तर दुसरीकडे रोमन साम्राज्य ढासळत चाललं होतं. त्याची सुरुवात इटलीतच झाली त्याबरोबर साम्राज्याच्या दूरवर पसरलेल्या वसाहती, व्यापारी ठाणी सोडून रोमन्स इटलीला परतले. लंडनही त्याला अपवाद नव्हते. पुढची साधारण हजार वर्षे ही 'डार्क एजेस' म्हणजे अंधारयुगाची मानली जातात.या काळात सर्व युरोपात अराजक माजले. लंडनमधूनही रोमन निघून गेल्यामुळे साधारण दीडशे ते दोनशे वर्षे शहराची वाताहात झाली. रोमन सत्ता असतानाच त्यांच्या सैन्यदलात जर्मनिक ऍंग्लेस, सॅक्सनी जमातीची अनेक लोकं होती. रोमन्स गेल्यावरही नदी पार करुन त्यांचे ब्रिटनमध्ये स्थलांतर सुरुच राहिले आणि साहजिकच रोमन संस्कृतीची जागा आता या काहीश्या मागास टोळ्यांनी घेतली. शहरात लूटमार सुरु झाली. जुन्या, सुंदर इमारती ढासळल्या, व्यापार थांबला, रस्ते भकास झाले त्यावर रानं उगवली. शहराची पूर्वीची रया गेली.या हालखीच्या काळातही लंडनमध्ये पूर्वीच्या रोमन आणि आता नव्या जर्मन ऍंग्लेस,सॅक्सनी लोकांमधून आलेली संस्कृती स्थिरावली. या संस्कृतीने ब्रिटनचा मोठा भाग व्यापला.

साधारणपणे याच काळात प्रथम ,आतापर्यंत रोमन ब्रिटन ज्याला म्हटले जाई त्यातल्या मोठ्या भागाला 'एंग्लालँड' असं नाव मिळालं. एंग्लालँड म्हणजे लँड ऑफ ऍंग्लेस. म्हणजे ऍंग्लेस माणसांचा प्रदेश. ऍंग्लेस,सॅक्सनी लोकं ही जर्मनीच्या वायव्य भागातून, ज्या भागाला आज शेल्विस्वग होल्श्टाइन असं म्हणतात.. तिथून आली. त्यांनी आपल्या नावावरून हे नाव दिलं. पुढे त्यालाच 'इंग्लंड' असं म्हटलं जाऊ लागलं. सातव्या शतकात ख्रिश्चन धर्म इथे स्थिरावला. जर्मनीमधून सॅक्सन राजांनी येऊन राज्य कारभार हातात घेतला. ऍंग्लोसॅक्सन समाज निर्माण झाला. स्वतः ची

लंडन - भाग 2

इंग्लिश भाषा हळूहळू विकसित होऊ लागली.इंग्लंडची राजधानी विंचेस्टरला होती. लंडन हे रोमन काळापासून व्यापारी शहर होतं आणि टेम्स नदीमुळे मोक्याचं बंदर सुद्धा. साधारण शतकभर लंडनमधला व्यापार पुन्हा पूर्ववत झाला. टेम्समधून होणारी मालवाहू जहाजांची वर्दळ वाढली.लंडन पुन्हा एकदा भरभराटीला आलं..शहरात मुबलक पैसा खेळू लागला.साहजिकच या सुखवस्तू शहराकडे पुन्हा काही क्रूर आणि लुटारू टोळ्यांचं लक्ष गेलं.ती कथा पुढच्या भागात.

